Päivittäistavarakauppa ry PTY 2026-2027

Turvataan maaseudun ruokakaupan palvelut

Maaseudun päivittäistavarakaupan palvelut turvataan koko maassa sekä normaalioloissa että vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tavoitteena on varmistaa, että myös haja-asutusalueilla asuvilla, vapaa-ajan asukkailla ja etätyön tekijöillä on toimivat lähipalvelut ja mahdollisuus välttämättömien päivittäistavaroiden hankintaan.

Hallituksen tulee sitoutua vahvistamaan maaseudun ruokakauppojen toimintaedellytyksiä osana alueellista elinvoimaa, huoltovarmuutta ja arjen turvallisuutta. Tavoitteena on säilyttää kattava, toimintavarma ja kehittyvä myymäläverkosto, joka tukee maaseudun asuttavuutta ja palveluiden saavutettavuutta.

Suomen turvallisuus edellyttää kriittistä väestöpohjaa maaseudulla, jotta esimerkiksi huoltovarmuuden ja varautumisen kannalta keskeiset toiminnot voivat säilyä. Ilman toimivaa ruokahuoltoa maaseutu ei kykene ylläpitämään muita välttämättömiä palveluita, työpaikkoja ja väestöä. Maaseudun ruokahuoltoa ei voida toteuttaa ilman päivittäistavarakaupan myymälöitä.

Päivittäistavarakauppa on maaseudulla usein viimeisiä pysyviä lähipalveluita. Ruokakauppa palvelee paikallisia asukkaita, vapaa-ajan asukkaita, etätyön tekijöitä ja alueen yrityksiä. Samalla se toimii monipalvelupisteenä, jonka yhteydessä voidaan tarjota myös muita arkea tukevia palveluita.

Maaseudun myymäläverkosto on kuitenkin harventunut nopeasti. Pienten kauppojen kannattavuus on haavoittuvaa, ja niiden mahdollisuudet investoida kiinteistöihin, kylmä- ja energiatekniikkaan, digitalisaatioon sekä uusiin palveluihin ovat rajalliset. Samaan aikaan EU- ja kansallinen sääntely lisäävät investointitarpeita esimerkiksi kylmälaitteiden ja energiatehokkuuden osalta.

Päivittäistavarakauppa jää yhteiskunnallisesta merkityksestään huolimatta usein julkisten elinkeino- ja kehittämistukien ulkopuolelle. Tämä on ongelmallista, koska maaseudun kaupoilla on keskeinen merkitys sekä alueiden elinvoimalle että huoltovarmuudelle. Kriiseissä toimintavarma ja koko maan kattava myymäläverkosto varmistaa, että väestöllä on pääsy välttämättömiin päivittäistavaroihin myös häiriötilanteissa.

Maaseudun ruokakauppojen toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa sekä kohdennetuilla tukimuodoilla että markkinaehtoisilla sääntelyratkaisuilla.

Kyläkauppatuen jatkaminen ja kehittäminen, investointituen käyttöönotto sekä palveluvalikoiman laajentamista mahdollistava sääntely tukevat pienten kauppojen kannattavuutta ja vahvistavat niiden roolia maaseudun monipalvelukeskuksina.

Lisätietoja: Johtaja Ilkka Nieminen, Päivittäistavarakauppa ry | 050 042 2216 | ilkka.nieminen@pty.fi | Pty.fi

Päivittäistavarakauppa ry PTY

Turvataan maaseudun ruokakaupan palvelut

TOIMENPITEET

1. **Laaditaan maaseudun päivittäistavarakaupan palveluiden turvaamiseksi ohjelma**
   - Ohjelma kokoaa yhteen maaseudun ruokakauppojen toimintaedellytyksiä vahvistavat rahoitus-, sääntely- ja aluekehitystoimet.
2. **Säilytetään kyläkauppatuki pysyvänä tukimuotona**
   - Varmistetaan kyläkauppatuelle riittävä vuosittainen rahoitus. Tuen avulla turvataan päivittäistavarakauppapalveluiden saatavuutta harvaan asutuilla alueilla ja vahvistetaan kauppojen roolia monipalvelupisteinä.
3. **Otetaan käyttöön uusi investointituki maaseudun pienille päivittäistavarakaupoille**
   - Investointitukea voidaan käyttää esimerkiksi kylmä- ja energiatekniikan uudistamiseen, digitaalisiin ratkaisuihin, sähkölatauspisteisiin sekä muihin välttämättömiin lainsäädännön vaatimiin investointeihin. Investointitukeen varataan 10 miljoonaa euroa vuodessa.
4. **Huomioidaan maaseudun ruokakaupat aluekehitysohjelmissa ja huoltovarmuustyössä**
   - Erityisesti itäisen Suomen ja pohjoisen Suomen ohjelmien toimeenpanossa varmistetaan, että päivittäistavarakaupan palvelut säilyvät alueiden asuttavuuden ja arjen turvallisuuden kannalta riittävällä tasolla.
5. **Vahvistetaan toimintavarmaa myymäläverkostoa osana huoltovarmuutta**
   - Päivittäistavarakaupan, viranomaisten ja Huoltovarmuuskeskuksen yhteistyötä jatketaan ja kehitetään niin, että haja-asutusalueiden myymälöiden rooli häiriötilanteissa tunnistetaan ja niiden toimintakykyä tuetaan.
6. **Uudistetaan sääntelyä tavalla, joka vahvistaa pienten ruokakauppojen kannattavuutta markkinaehtoisesti**
   - Esimerkiksi mietojen viinien ja itsehoitolääkkeiden myynnin salliminen ruokakaupoissa parantaisi palveluiden saavutettavuutta, tukisi maaseudun kauppojen liiketoimintaa ja vahvistaisi niiden roolia monipalvelupisteinä.
7. **Varmistetaan, ettei uusi sääntely heikennä maaseudun kauppojen toimintaedellytyksiä**
   - Päätöksenteossa arvioidaan vaikutukset erityisesti pieniin myymälöihin, palveluiden saavutettavuuteen, investointikykyyn ja huoltovarmuuteen.
8. **Vapautetaan pienet kaupat kohtuuttomista lupa- ja valvontamaksuista**
   - Vapautetaan pienet ruokakaupat alkoholijuomien myyntiä ja kotiinkuljetusta sekä tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien myyntiä koskevista kohtuuttomista lupa- ja valvontamaksuista.

Lisätietoja: Johtaja Ilkka Nieminen, Päivittäistavarakauppa ry | 050 042 2216 | ilkka.nieminen@pty.fi | Pty.fi